

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realizovan uz podršku Trast fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su Vam potrebne dodatne informacije, pogledajte detaljnu naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Obaveštenje o praksi Suda br. 105

februar 2008.

Guja protiv Moldavije (Guja v. Moldova) - 14277/04

presuda od 12.2.2008. godine [Veliko veće]

Član 10

Član 10, stav 1

Sloboda saopštavanja informacija

Otkaz zaposlenom u Glavnom tužilaštvu zbog davanja štampi dokaza o očiglednom mešanju vlasti u krivični postupak: *povreda*

Činjenice: Predsednik Moldavije je januara 2003. održao govor u kojem je istakao potrebu borbe protiv korupcije i pozvao organe za sprovođenje zakona da se ne obaziru na neprimereni pritisak javnih funkcionera. Ovaj govor je objavljen u medijima. Nekoliko dana kasnije, podnosilac predstavke, koji je bio načelnik Odeljenja za štampu Glavnog tužilaštva, prosledio je jednom listu sa nacionalnom pokrivenošću dva dopisa koje je ovaj organ primio. Nijedan dopis nije bio označen kao poverljiv. Prvi je predstavljao dopis potpredsednika Skupštine glavnom tužiocu, uz koji je priloženo pismo četvorice policajaca koji su zahtevali zaštitu od gonjenja nakon što su optuženi za nezakonito lišenje slobode i zlostavljanje pritvorenika. U dopisu su izraženi kritički stavovi o Glavnom tužilaštvu i pohvaljeni policajci, za koje je rečeno da pripadaju „jednom od najboljih timova“ u ministarstvu. Potpredsednik Skupštine na kraju moli glavnog tužioca da „se lično angažuje u ovom predmetu i da ga reši strogo u skladu sa zakonom“. Drugi dopis je jedan zamenik ministra uputio zameniku glavnog tužioca i u njemu naveo da je jedan od tih policajaca ranije osuđen za napade na zatvorenike, ali da je kasnije pomilovan.

Nakon što je primio dopise, list je objavio članak u kojem je opisao antikorupcijsku kampanju predsednika i ukazao na rasprostranjenost zloupotrebe položaja u Moldaviji. Pomenio je očigledne pokušaje potpredsednika Skupštine da zaštiti četvoricu policajaca i objavio je primerke oba dopisa. Podnosilac predstavke je kasnije priznao da je on bio taj koji je listu prosledio dopise, ali je izjavio da je to učinio u skladu sa antikorupcijskom kampanjom predsednika, kako bi stvorio pozitivnu sliku o radu Glavnog tužilaštva, i dodao da dopisi nisu

bili poverljivi. On je, međutim, otpušten zato što se nije konsultovao sa kolegama i zato što je obelodanio dokumenta koja su navodno bila tajna. Njegov pokušaj da se vrati na posao obraćanjem građanskim sudovima bio je neuspešan.

Pravo: Sud nije ranije imao priliku da razmatra predmet u kojem je državni službenik javno obelodanio interne informacije. Primetio je da državni službenici mogu tokom rada postati svesni internih informacija, uključujući i tajne informacije, čije je obelodanjivanje ili objavljivanje od velikog javnog interesa. Državni službenik ili zaposleni u javnom sektoru koji ukaže na nezakonito ponašanje ili nepravilnosti na radnom mestu bi stoga u određenim okolnostima trebalo da uživa zaštitu, na primer, u slučaju da je državni službenik ili zaposleni jedina osoba ili deo manje grupe ljudi koja je svesna onoga što se događa a time i najpozvanija da reaguje. U takvim slučajevima bi državni službenik prvenstveno trebalo da ukaže na takvu nepravilnost svom nadređenom ili drugom nadležnom organu ili telu. Javno obelodanjivanje takvih informacija moguće je samo kada je to očigledno neizvodljivo i to kao krajnja mogućnost.

Sud je morao da razmotri razne faktore prilikom utvrđivanja srazmernosti mešanja u slobodu izražavanja državnog službenika u ovakvim slučajevima. Prvi se odnosio na dostupnost drugih delotvornih sredstava za ispravljanje nepravilnosti. Sud je primetio da, s obzirom na nepostojanje zakona ili internih propisa kojima se uređuje prijavljivanje nepravilnosti, podnosilac predstavke nije mogao da se obrati nijednom drugom organu osim svojim nadređenima i da nije propisan nikakav postupak za prijavljivanje takvih nepravilnosti. Glavni tužilac nije pokazao nikakvu nameru da reaguje na dopis potpredsednika Skupštine, već je, naprotiv, odavao utisak da je poklekao pod političkim pritiskom. Javno saopštavanje informacija, pa čak i novinama, moglo bi se u konkretnom slučaju smatrati opravdanim. Drugo pitanje se odnosilo na postojanje javnog interesa za obelodanjivanje ovih informacija. Sud po ovom pitanju nije mogao da prihvati da je potpredsednik Skupštine svojim dopisom glavnom tužiocu isključivo nameravao da prosledi pismo policajaca nadležnom telu i – uprkos sugestiji da slučaj razmotri „strogo u skladu sa zakonom” – nije mogao da isključi mogućnost da je na Glavno tužilaštvo vršen pritisak. Takođe je primetio da je predsednik Moldavije pokrenuo aktivnu kampanju protiv mešanja političara u krivičnopravni sistem i da su moldavski mediji naširoko izveštavali o ovoj temi. Dopisi koje je podnosilac predstavke obelodanio odnosili su se na pitanja od velikog značaja u jednoj demokratskoj zemlji – kao što su podela vlasti, neprimereno ponašanje političara na visokom položaju i odnos Države prema brutalnosti policije – pitanja o kojima je javnost imala legitimni interes da bude informisana. Stoga je postojao javni interes da se dopisi obelodane. Treći faktor, a to je da li su obelodanjene informacije bile autentične, nije bio sporan. U pogledu štete koju bi javni organ o kojem je reč pretrpeo, Sud je zaključio da je, uprkos negativnim efektima koje je obelodanjivanje nesumnjivo imalo po tužilaštvo, javni interes za objavljivanje informacija o neprimerenim pritiscima i nepravilnostima u okviru tog organa bio toliko značajan da je prevagnuo nad interesom za očuvanje javnog poverenja u njegovu nezavisnost. U pogledu pitanja da li je podnosilac predstavke obelodanio informacije u dobroj veri, Sud nije imao razloga da veruje da je podnosilac predstavke bio motivisan željom da stekne ličnu korist, ličnim animozitetom prema poslodavcu ili da je imao neki drugi skriveni motiv. Poslednji faktor koji je Sud razmatrao u pogledu pitanja srazmernosti odnosio se na sankciju protiv podnosioca predstavke. Sud je ovde primetio da mu je određena najstroža moguća sankcija (otpuštanje). Pored negativnih efekata na karijeru podnosioca predstavke, ova sankcija je takođe verovatno imala ozbiljan obeshrabrujući efekat na državne službenike i zaposlene uopšte, jer su mediji podrobno izveštavali o predmetu podnosioca predstavke. Tako stroga sankcija je mogla samo da odvraća ostale od prijavljivanja nepravilnosti i Sud je zaključio da ju je teško opravdati.

Nakon što je odmerio sve interese u ovom predmetu, Sud je zaključio da mešanje u pravo podnosioca predstavke na slobodu izražavanja, naročito na njegovu slobodu da saopštava informacije nije bilo „neophodno u demokratskom društvu“.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Član 41 – 10.000 evra na ime nematerijalne štete.

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava Ovaj kratak pregled Sekretarijata ne obavezuje Sud.

Obaveštenja o praksi Suda dostupna su na sledećem linku: [Case-Law Information Notes](#)

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Engleski i francuski predstavljaju službene jezike Evropskog suda za ljudska prava. Ovaj prevod je realizovan uz podršku Trast fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. Može se preuzeti iz baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud prosledio. Može se objavljivati u nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede ceo naslov predmeta, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i uz pominjanje Trast fonda za ljudska prava. Molimo Vas da kontaktirate publishing@echr.coe.int ukoliko nameravate da koristite bilo koji deo ovog prevoda u komercijalne svrhe.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of human rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.